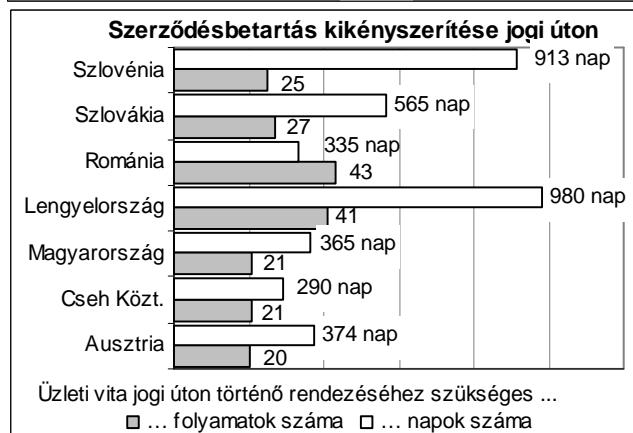
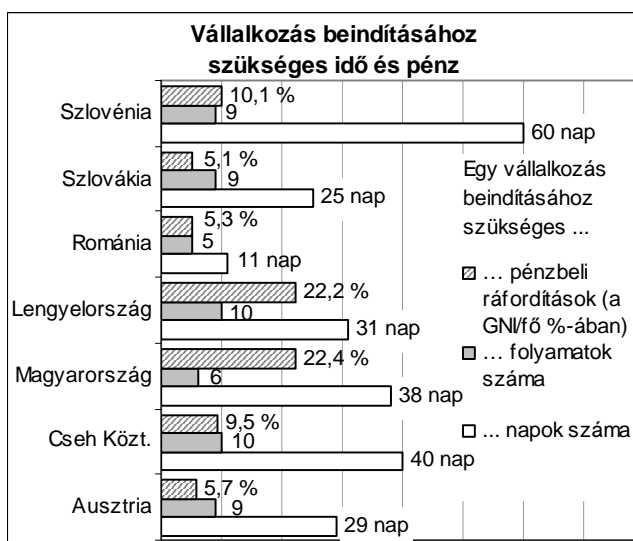

A GDP növekedési üteme 2005 végére várhatóan - a korábbi mérsékeltebb előrejelzésekkel szemben - eléri a 3,8 százalékot. Az ipari termelés dinamikusan növekszik, augusztusban 6,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. Ezen belül az első nyolc hónapban szembetűnő növekedést ért el a jármű-, a gép- és a műszergyártás. Az építőipari termelés bővülése – részben az útépitések hatására - augusztusban sem hagyott alább, az év első nyolc hónapjában 14 %-os volt a növekedés 2004 azonos időszakához képest. A külső gazdasági hatások közül rendkívül kedvező a nemzetközi befektetői környezet, a nemzetközi kamatlábak alacsonyok és magas a befektetők kockázatvállalási hajlandósága. Ugyanakkor a dinamikus világgazdasággal szemben az euró-övezet lanyha gazdaságán egyelőre nem mutatkoznak az élénkülés előjelei. A forint stabil, az infláció üteme szeptemberben 3,7 % volt. Az egyik legnagyobb kihívást a nemzetgazdaság számára továbbra is az államháztartás hiánya jelenti, aminek összege a harmadik negyedév végére megközelítette a GDP 5 %-át. A külkereskedelmi egyensúly augusztusban tovább javult, az első nyolc hónapban az export 7, az import 3 %-kal bővült az előző évhez viszonyítva, a folyó fizetési mérleg hiánya azonban továbbra is magas. Az idegenforgalom helyzete kedvezően alakult az első nyolc hónapban, 2004-hez képest 5%-kal több vendég 1%-kal több éjszakát töltött el a szálláshelyeken, amelyek díjbevétele is jelentősen nőtt. A lakosság fogyasztási hitelállományának lassú növekedése mellett kedvezőtlen trend, hogy a kockázatos devizahitelek aránya 2005-ben meredeken emelkedik. Az alkalmazottak létszáma az év első nyolc hónapjában 2004-hez képest alig változott, a reálkereset 6,9 %-kal nőtt a nemzetgazdaságban.

Beruházások intézményi környezet a közép-kelet európai régió országaiban

Egy gazdaság beruházásokra gyakorolt vonzerejének mérésére az elemzők számos különböző mutatót alkalmaznak. A Világbank csoport *Doing Business* adatbázisában az országok összehasonlításának objektív mércéje az üzleti szférával kapcsolatos intézményi szabályozás hatékonysága, amit pl. egy vállalkozás beindításának vagy egy vita jogi rendezésének idő és pénzigényessége fejezhet ki. A régióban egy vállalkozás bejegyzéséhez és beindításához szükséges átlagos idő tekintetében Szlovénia a sereghajtó 60 nappal, valamivel gyorsabb az ügyintézés Csehországban (40 nap) és Magyarországon (38 nap). Meglepő módon nem a benchmarkként szereplő Ausztria, hanem Románia az élvonalas, ahol átlagosan mindössze 11 nap szükséges az üzlet beindításához. Magyarország a költségek tekintetében is inkább a középmezőnyben van, a legvonzóbbnak Szlovákia és Románia bizonyult. Az üzlet beindításához szükséges procedúrák száma hazánkban inkább alacsony. Ez egyrészt gyorsíthatja az ügyintézkést, másrészt növeli a korrupció esélyét. Hazánkban egy vállalkozó viszonylag kedvező helyzetben van, ha követelését jogi úton szeretné érvényesíteni, a kimutatás szerint egy év alatt hozzájuthat pénzéhez, és ehhez viszonylag kevés procedúrán kell átesnie. A helyzet persze korántsem kielégítő, ha csak a körbetartozás és a nemfizetés egyre súlyosbodó problémáját tekintjük. Lengyelországban és Szlovéniában ugyanakkor több mint két és fél évet várhatnak pénzükre a pereskedő vállalkozók, és szintén viszonylag lassú a jogi út Szlovákiában.

Forrás: World Bank Group - Doing Business Database, 2002.

Államháztartás

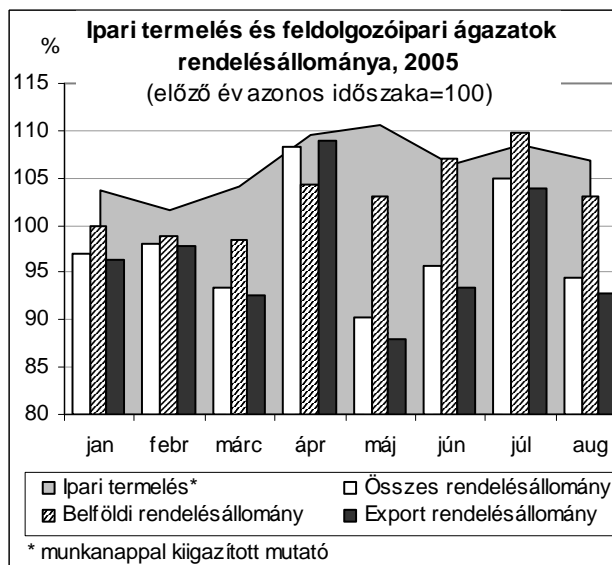
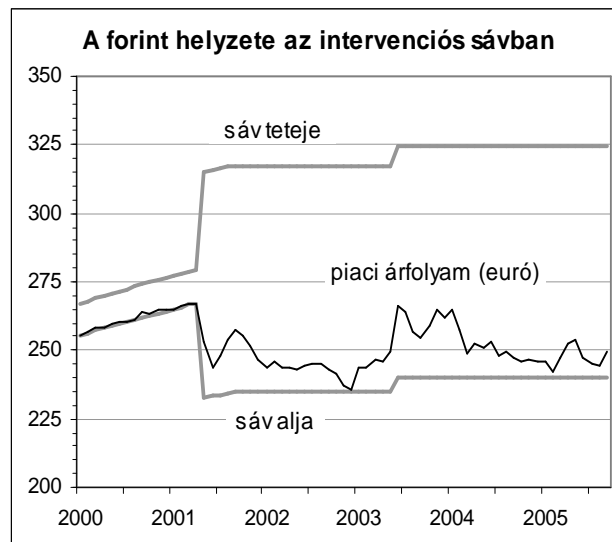
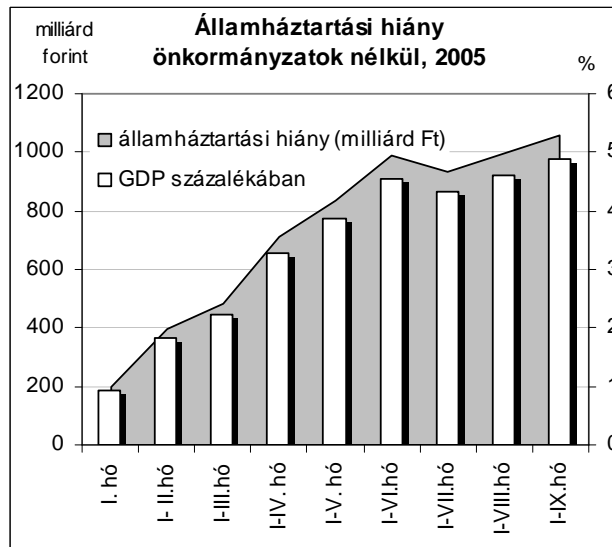
Az államháztartás háromnegyedévi hiánya az önkormányzatok nélkül 1059,9 milliárd forintot tesz ki, ami a GDP 4,89 százalékának felel meg. A deficit szeptemberben harmadik hónapja kedvezőbb a prognózisnál. A kilenc havi hiány csak 83 százaléka az előző év azonos időszakában felhalmozottnak, ez azonban a 2004-es év kiugróan rossz egyenlegének tudható be. A 2003-as év háromnegyedévi hiányát az idei több mint 30 százalékkal haladta meg. Az ICEG Európai Központ független kutatóintézet előrejelzése szerint a hiány az év végére elérheti a GDP 6 százalékát is, és 2006-ban sem várható ennél kedvezőbb egyenleg. Ezt alátámasztja, hogy a választási években a deficit átlagosan 2 százalékponttal magasabb volt a megelőző évinél. A fiskális politika rendezetlensége, a folyamatok kiszámíthatóságának és átláthatóságának hiánya kérdésessé teszi az euró bevezetésének céldátumát, ami által Magyarország hosszabb távon hátrányos versenyhelyzetbe kerülhet a régió országaival szemben.

Forint árfolyam

A Monetáris Tanács a harmadik negyedévben – a kedvező inflációs folyamatokra alapozva - háromszor, 25, 50 majd ismét 25 bázisponttal 6 %-os szintre csökkentette a jegybanki alapkamatot. Az alacsony maginflációhoz hozzájárult a stabil árfolyam, az erősödő import-verseny, ill. a bérek és a kereslet mérsékelt növekedése. Az infláció üteme szeptemberben 3,7 %-os volt, az MNB előrejelzése szerint az év végére 3,6-os, 2006 végén 1,6 % körüli lesz a pénzromlás üteme, középtávon pedig 3 % körüli ingadozása várható. A stabil monetáris kondíciók ellenére a folyó fizetési mérleg továbbra is magas hiánya miatt hosszabb távon érzékelhetőek lehetnek az inflációs kockázatok. Az MNB szerint ez a tény ugyan ronthatja a külföldi befektetők kockázati megítélését, ezt egyelőre ellensúlyozza a nemzetközi tőkepiacok kockázatosabb eszközök iránti magas kereslete. A forint az intervenció sáv alsó felében ingadozik és a sávközepe az elmúlt öt évben nem lépte át. Az euró középárfolyama a június óta tartó esést után szeptemberben ismét emelkedésnek indult, október közepén 253 Ft volt.

Ipar

Töretlen az ipari termelés dinamizmusa, volumene augusztusban – munkanaphatástól megtisztítva - 6,9%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A legnagyobb ütemű növekedést a jármű- (27%) és a gépgyártás (23%) könyvelhette el. Szintén jól teljesítettek a villamos gép és műszergyártó cégek, az előző évhez képest idén augusztusban 22%-kal

volt nagyobb a kibocsátásuk, amiben jelentős szerepet töltött be a számítógépek és híradástechnikai termékek gyártása. Az év első nyolc hónapjában az ipari export 10 %-kal haladta meg a 2004 évi azonos időszakait.

Építőipar

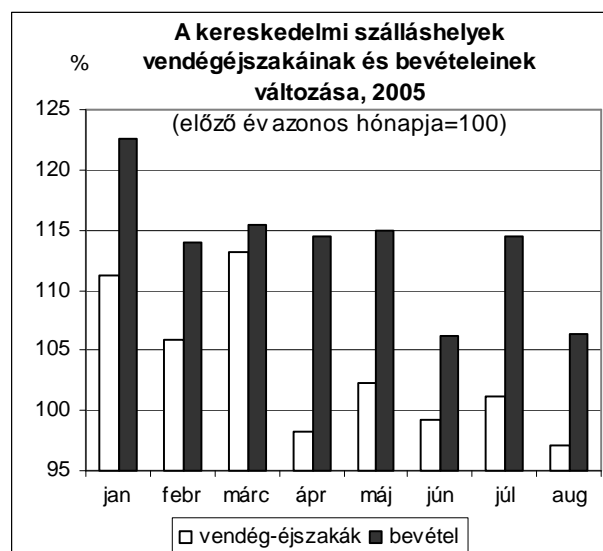
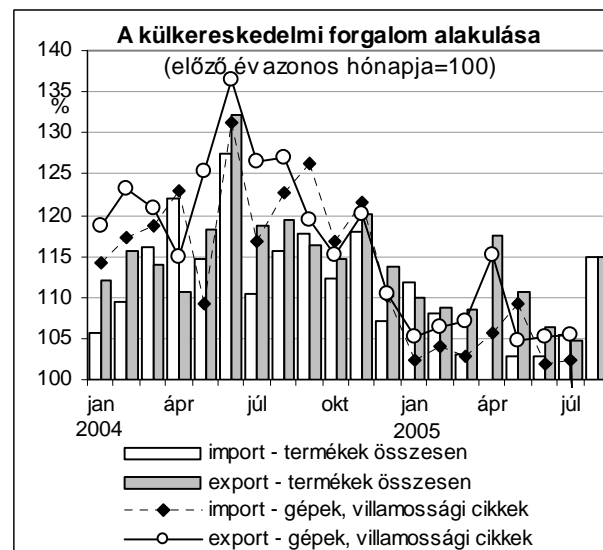
Az építőipari termelés 2005 augusztusban 11,3 %-kal bővült 2004 augusztusához viszonyítva, az év első nyolc hónapjában pedig 14 %-kal haladta meg az egy évvel korábbi. A legnagyobb alágazat, az épületek és egyéb építmények építési volumene augusztusban 22 %-kal, az épületgépészeti szerelés 21 %-kal haladta meg az egy évvel korábbi. Az építőipari vállalkozások augusztus végi szerződésállománya 18,1%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. Ezen belül az épületek szerződésállománya 9%-kal, az egyéb építményeké – az autópálya- és autópálya-építések részben 2004-ben, részben 2005 augusztusában megkötött nagy értékű szerződéseknek köszönhetően – 22,2%-kal emelkedett. Az év első nyolc hónapjában az építőipari vállalkozások összesen 6,7%-kal kisebb volumenű új szerződést kötöttek, mint 2004-ben.

Külkereskedelem és külső egyensúly

A külső egyensúly 2005-ben kissé javul. Az év első nyolc hónapjában az export 7, míg az import csak 3 %-kal bővült az előző év azonos időszakához képest. Az augusztusi kivitel 75, a behozatal 65 %-a az Európai Unió tagországaival került lebonyolításra. Németország súlya a magyar exportban és importban egyaránt 30 % körül mozog. A folyó fizetési mérleg hiánya továbbra is magas, 2005 végére megközelítheti a GDP 8 %-át. Ezen belül mérséklődik a kereskedelmi deficit, a szolgáltatási és jövedelmi egyenlegek azonban várhatóan romlanak.

Idegenforgalom

2005. január–augusztus időszakban a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma kismértékben emelkedett, augusztusban kismértékben csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A kereskedelmi szálláshelyek szállásdíjbevétele számottevően nőtt. 2005 első nyolc hónapjában 5%-kal több vendég 1%-kal több éjszakát töltött el a szálláshelyeken, mint 2004-ben. Az Európai Unió országaiból érkezett vendégek töltötték el a külföldi vendég-éjszakák több mint háromnegyedét. A kereskedelmi szálláshelyek összesen 142,4 milliárd forint bevételt értek el az első nyolc hónapban, ami folyó áron 12%-os növekedésnek felel meg 2004 azonos időszakához viszonyítva.

Háztartások hitelállománya

A 2005. augusztusban megkötött fogyasztási hitelszerződések értéke 24,1 milliárd forintot tett ki, ami 3,2 milliárd forinttal volt magasabb az előző havi értéknél. A háztartások fogyasztási hitelállományának legnagyobb részét kitevő éven túli, legfeljebb 5 éves lejáratú hitelek állománya augusztusban 14 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi hitelállományt. Ezen belül a deviza hitelállomány több mint háromszorosára nőtt. Az elmúlt években kiváltképpen a devizahitelezés kapcsán merültek fel a lakosság nem megfelelő pénzügyi ismereteiből származó hitelkockázatok. A háztartások jelentős része a kockázatok mérlegelése nélkül – nagyobb árfolyamgyengülés eshetőségével nem számolva – a legkisebb törlesztőrészlettel járó hitelkonstrukciót választja – olvasható az MNB elemzésében. A lakosság teljes banki adósságából a devizaalapú adósság aránya augusztus végére a 2004 végi 12,6 százalékról 22,8 százalékra ugrott, amiben jelentős szerepe volt a lakás célú hiteleknek. A folyamatból kitűnik, hogy a lakosság még mindig nem fordít kellő figyelmet a zömében fedezetlen árfolyamkockázattal kapcsolatos figyelmeztetésekre, azaz tovább erősödik a jóval alacsonyabb kamatú deviza-, ezen belül is elsősorban a svájci frank alapú hitelek iránti kereslet. Az MNB kimutatása alapján új hitelszerződéseknek közel 50 %-a, a deviza hitel szerződéseknek több mint 90 %-a svájci frank alapú.

Létszám és kereset

2005 január és augusztus között átlagosan közel ugyanannyian álltak alkalmazásban (2,787 millió fő), mint az előző év azonos időszakában. A nemzetgazdaságban összességében a bruttó átlagkeresetek 10 %-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. A január-augusztusi reálkereset – a fogyasztói árak 3,7 %-os növekedése mellett – 6,9 %-kal nőtt a nemzetgazdaságban. Augusztusban a versenyszférában dolgozók bruttó átlagkeresete 6,9 %-kal, a költségvetési szférában dolgozóké 7 %-kal volt több a 2004 augusztusi értéknél. A munkanélküliek száma 2005 július-augusztusi időszakában 303 ezer fő volt, ami 7,2%-os munkanélküliséget jelent.

Források: KSH, ICEG Európai Központ, MNB, Pénzügyminisztérium, The World Bank Group – Doing Business,

*Publikáció esetén kérjük, hogy összefoglalónkra az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2005 / szeptember, Budapest*

